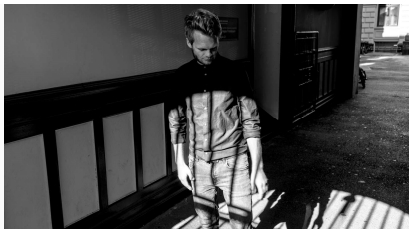
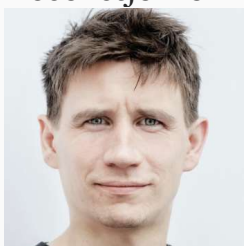

Viggo Bjerrings Verdenshjertet – den bedste danske romandebut, jeg længe har læst

Viggo Bjerring, f. 1981, er cand.mag. i idehistorie og forfatter til en novellesamling, en kortroman og nu også en roman. Foto: Frej Rosenstjerne

Rasmus Lund Nielsen 19.12.2021

BØGER // ANMELDELSE – Viggo Bjerring har med *Verdenshjertet* begået en fremragende romandebut. En samtids- og fremtidsroman, der i slagfærdig sci-fi-stil spekulerer i spørgsmål som velfærdsstatens kollaps, økokapitalismens fremmarch, den menneskeskabte katastrofe og simuleret virkelighed. Det er også en roman, hvor algoritmens magt er kommet helt ind i litteraturens inderste. Det er mindst lige så underholdende, som det er tankevækkende, skriver Rasmus Lund Nielsen.

Verdenshjertet

Forfatter: Viggo Bjerring

Forlag: Ekbátana. København 2021

Kan du høre det derude?

En brummende rumlen fra undergrunden. Som en tromme. Som slag på kød.

Det er verdenshjertet, der slår. En organisk maskine, der banker i alt.

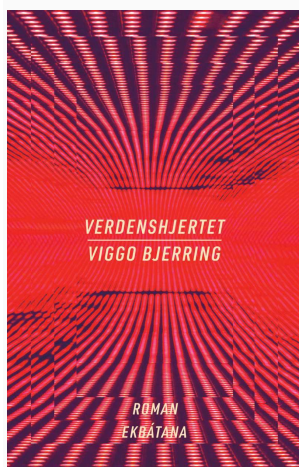
Der er midt i skoven en uventet lysning

som kun kan findes af den der er fareet vild

(citat: Thomas Tranströmer)

Citatet indleder Viggo Bjerrings suverænt gode *Verdensthjertet*. Derefter følger en kort og underlig tekst: ”Er der noget bedre end begyndelsen af en bog? De første sætninger hvor det hele endnu er åbent, inden handlingen sætter ind og sætter sig på alt” (ibid.: 10). Der står også noget om trætoppe, der svajer i vinden, en pige på en rød cykel. Det lader vi lige stå lidt.

Romanen følger Mads Arvesen i en fremtid, der ikke er så fjern endda. Epidemiernes tid er overstået, men adfærden fra dengang har sat sig fast: Afstand er blevet god stil. Klimakrisen er også afværget, men i stedet for kapitalismens endeligt, sådan som mange økoaktivister havde håbet, har det medført økokapitalismen, der i praksis har afviklet velfærdsstaten. Kriserne er afværget, men de menneskelige omkostninger er til at få øje på: Større afstand mellem mennesker – i det daglige og mellem rig og fattig.

Mads har læst litteratur på universitetet og er så gået i stå. Arbejdsmarkedet er ikke rigtig gearet til sådan en som ham. A-kassen har smækket kassen i, og derfor arbejder han om natten på hjemmesiden Easyjobs.com, hvor han sidder klar til at anmode om de korrekturopgaver, der løbende kommer ind. Opgaver, der sjældent kræver en kandidatgrad i litteratur at løse: ”Først var der et opstartsfirma, som skulle have korrekturlæst deres pressemeddelelse, før deres hjemmeside ”sprang i luften”, hvilket jeg rettede til ”gik i luften”” (ibid.: 14).

Han hører med andre ord til den gruppe af overuddannede daglejere, der arbejder uden et kontor og uden rettigheder i det hele taget. Derfor er han meget alene, spiller gamle computerspil, sover, ryger joints og spiser singlebananer. Fordi der

ikke er nogen andre, der vil have dem, der ikke er i klaser. Fordi han vil undgå madspild.

Mads Arvesen er en karikeret, men meget overbevisende, inkarnation af den arbejdsløse humanist – af den arbejdsløse i det hele taget, der har mistet sin funktion i samfundets hierarki: ”Ligesom taxachaufføren og bøfvenderen på burgerbaren ville den menneskelige korrekturlæser blive værdiløs og ubrugelig. Som en mønt i et kontantløst samfund” (ibid.: 15). Han er ikke deprimeret, siger han et sted, nærmere uden håb. Hans liv er slut, før det for alvor kom i gang.

Flere romaner i én

En nat kommer et job op på Easyjobs.com, som Mads får godkendt. En stor opgave med et lige så stort honorar. Det er en roman, der skal læses korrektur på. En tjubang-roman, hvor en rigtig mand med et rigtigt mandenavn, Thomas J. Pietersen, kastes igennem et hæsblæsende og underholdende action-univers.

Romanen er langt fra det, Mads læste på universitetet, men ganske underholdende og bestemt med potentiale, konkluderer han. Hans arbejde med bogen bliver stadig mere omfattende, og han glemmer sig selv i arbejdet med at omskrive den.

Hjertet er romanens billede på en kamp for igen at få greb om den virkelighed, som føles så uvirkelig

Han går derfor også langt videre end arbejdsopgaven tilskriver og ændrer ligefrem titlen til *Sort og Hvid*. Med klar inspiration i Stendals *Rødt og Sort* (1830). Måske gør han det for at understrege den indre splittelse – for eksempel mellem følelsesløshed og lidenskab – som også denne roman og romanen i romanen kredser så overbevisende om – selvom ideallæseren til *Sort og Hvid* med garanti er fuldstændig ligeglad.

Sort og Hvid bliver en bragende kommerciel succes, og det før så store honorar virker snart latterligt lille. Mads skrev jo i praksis romanen om! Derfor tager han kontakt til forlaget Syvstjernen, der må være afhængig af ham, hvis de vil følge op på den kommercielle succes. Han får svar, at det vil de, men med den betingelse til handlingen, at hovedpersonen skal spærres inde i en isolationscelle, og derfor foreslår Mads titlen *Isolation*. Bingo! Efter skriveblokade og mangel på likviditet kontakter han forlaget for et forskud og bliver bedt om at komme derud.

Viggo Bjerrings debutroman udkom d. 26. november 2021. Foto: Frej Rosenstjerne

Den brummende rumlen fra undergrunden

Dérude hører han første gang den brummende rumlen fra undergrunden, og begivenhedernes ellers så faste gang kommer underligt ud af takt. Gradvist mere og mere. Han møder redaktøren Ane Svendsen, der afslører, at romanen er lavet på algoritmens matrice, men at en freelancer skulle bruges til at give den noget krudt.

Hun er også kvinden bag romanens direkte beskrivelse af det 21. århundrede. Hun fortæller, at det er en fordel at kunne være alene. Her henviser hun muntert til, at programmerne *Alene i vildmarken* slet ikke handler om nogen naturtilstand, men at de tværtimod afspejler livet i det 21. århundrede. Dem, der vinder, er nemlig gode til at være alene, ”fordi de er i stand til at skabe kultur. De skaber kultur og fortællinger ud af ingenting” (Bjerring 2021: 71). Dér har singlemanden Mads måske en fordel i sin ensomhedsstamina.

[Bjerring formår med sikre greb at skabe en kras civilisationskritik, hvor afstand er blevet god stil, men har store menneskelige omkostninger](#)

Mads møder også den såkaldte forfatter til *Sort og Hvid*, Magnus Aagård-Svendsen, der viser sig at være kardiolog. Han ligner heller ikke det ansigt, der er på forfatterportrættet. Det er derimod et ansigt, de har købt rettighederne til, og som ser bedre ud. Kardiologen presser Mads til at få undersøgt sit hjerte, og han har da også været plaget af dobbelt- og langsomme slag. Nogle udsving i den ellers så naturlige trommen. Det viser sig at være en ufarlig menneskelig lidelse, men måske samtidig mere end dét.

Derfra tager det nemlig fart. Mads tager til Berlin for at skrive på *Isolation*, men ender snart på djævlbjergene Teufelsberg – hvor trommerne slår som slag på kød under de store geometriske cirkler – mens virkeligheden, fortiden, fremtiden og litteraturen vikles mere og mere ind i og ud hinanden.

Private detaljer dukker for eksempel pludseligt op i manuskriptet: En mor, der er død, et muligt overgreb og en far, der bliver vanvittig og hører samme brummen som Mads, mens han forsøger at tegne den perfekte cirkel. Der er også et ferieminde og en pige på en rød cykel, den samme som i indledningen.

Romanens hjerte

Der er noget med det hjerte. Det slår i titlen og udenfor romanen. Det slår og slår for eksempel, til det stopper, i nullernes helt store samtidsroman, Karl Ove Knausgård's *Min Kamp* (2009-2011). For Knausgård er hjertet lig virkelighed. Hjertet er romanens billede på en kamp for igen at få greb om den virkelighed, som føles så uvirkelig.

Et andet hjerte, der er værd at fremhæve, og det gør romanen også, er Joseph Conrads civilisationskritik og psykologiske roman *Mørkets Hjerte* fra 1899 (ibid.: 201). Den er som romanen her en fortælling inde i en fortælling. En vanvittig rejse væk fra civilisationens normer og ind i hovedpersonen Charlie Marlows ubevidste og mørke indre. Her kan også inddrages den hårdtslående krigsfilm *Dommedag Nu* (1979) af Francis Ford Coppola, der er inspireret af Conrads roman, og som også nævnes mod slutningen (ibid.: 253).

Det er lige så underholdende og genkendeligt, som det er svært at sætte ord på

Det er det samme hjerte, samtidsromanen her kredser om. Det er på én gang en håbsløs kamp for at generobre en følelse af virkelighed, der i romanens fremtid for længst er forsvundet, en kras civilisationskritik, en psykologiske fortælling inde i en hovedpersonens indre og en hårdtslående tjubang-roman inde i romanen.

Samtidig er det en fremtidsroman, hvor hjertet i sci-fi-stil er en eksistentiel risiko – en katastrofe, som truer med at udslette alt. Hvad der videre sker, kan anmeldelsen her ikke komme ind på, men det kan dog tilføjes, at forfatteren er inspireret af filosofen *Nick Bostroms* tanker om det transhumane, sådan som han også i taksigelsen skriver, nemlig at han har tilladt sig at lege og manipulere med Bostroms fremstillinger og teorier.

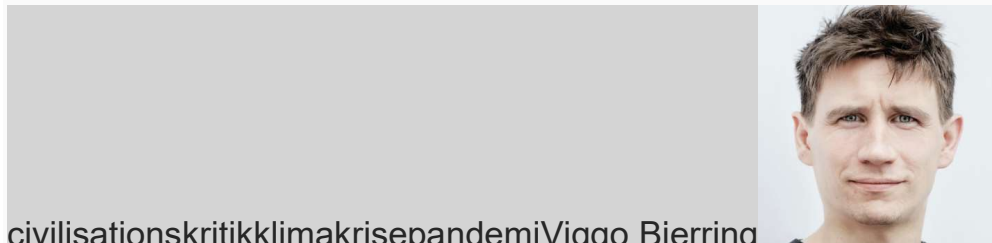
En klar anbefaling

Verdenshjertet er Viggo Bjerrings romandebut. Han har tidligere udgivet novellesamlingen *Balancekatten* (2016) og kortromanen *QWERTY* (2016). Sidstnævnte blev nomineret til Danske Skønlitterære Forfatters pris, Den Svære Toer, og den udkom ligesom *Verdenshjertet* på det virkelig gode mikroforlag Ekbátana.

Bjerring formår med sikre greb at skabe en kras civilisationskritik, hvor afstand er blevet god stil, men har store menneskelige omkostninger, og hvor litteraturen er noget andet, end den var engang. Måske, i hvert fald, for fortællingen står stadigvæk stærkt. Det er lige så underholdende og genkendeligt, som det er svært at sætte ord på. Det minder om Svend Aage Madsens spekulative, filosofiske og humoristiske bøger, hvor man også farer vild, men med sin helt egen tone og stil.

Mads er på en måde kringlet ind i sig selv og sin egen bevidsthed. Han er faret helt og aldeles vild, ligesom læseren, og tøffer af sted i samme rille, indtil fortællingen griber ham, og kaster ham ud i selvforglemmelse. Han mister grebet og gribes af noget andet, noget farligt, men muligvis af noget menneskeligt og sandt. Måske af en uventet lysning i skoven, pigen på den røde cykel.

Der er i hvert fald noget med det røde. Bogens omslag er også knaldrødt, industrielt, og en spejleffekt skaber rum – i rum, i rum ... Det er en rød pille, der kaster dig ned i kaninhullet. Alt, du læser, er sandhed, ikke mere end dét.

civilisationskritikklimakrisepandemiViggo Bjerring

Rasmus Lund Nielsen

Født i 1989 og cand.mag. i dansk og litteraturhistorie ved Aarhus Universitet. Siden alt fra forlagsredaktør til barista. Forkærlighed for det skæve, eksentriske og ekstatiske.